

Comisia temporară constituită în vederea realizării studiului CES cu tema:

*„Analiza necesității și a opțiunilor privind
un model de muncă cu timp redus în România”*

**Obiectivele și structura studiului, componența echipei de cercetare,
calendarul propus, bugetul estimativ**

Introducere

Munca cu timp redus este un mecanism legislativ și de politică publică ce are ca scop salvagardarea locurilor de muncă la nivelul economiei sau al unor sectoare de activitate pe durata traversării unor crize sau perioade de dificultăți economice majore. Mecanismul este prevăzut în numeroase legislații din țări cu economii de piață dezvoltate (exemple în cele ce urmează).

Acesta a fost implementat cu titlu temporar și în România, în anul 2020, ca răspuns la problemele economice și sociale generate de Pandemia de Covid-19 - angajatorii puteau reduce timpul de lucru al salariaților, iar statul compensa o parte din pierderea salarială. Până la expirarea stării de urgență, ANOFM a plătit 1.38 de miliarde de lei pentru indemnizații de șomaj tehnic, pentru **1.118.865 de salariați** trimiși în șomaj tehnic de **129.149 de angajatori**¹.

Munca cu timp redus compensată reprezintă un instrument conceput în avantajul tuturor părților:

- **din perspectiva forței de muncă** - menține securitatea locurilor de muncă prin prevenirea concedierilor colective;
- **din perspectiva mediului de afaceri** - menține în funcțiune procesul de producție, prevenind reducerea drastică a acestuia sau chiar stoparea sa;
- **din perspectiva statului** - menține productivitatea economică și colectarea taxelor directe și indirecte, a impozitelor și a contribuțiilor, prevenind scăderea și mai drastică a ciclului economic și eventuale probleme sociale și legate de puterea de cumpărare generate de șomaj;

Munca cu timp redus este un mecanism menit să asigure reziliența economică prin atenuarea efectelor unor circumstanțe economice adverse pe termen scurt, în scopul protejării economiei în ansamblu pe termen lung.

Scopul studiului

Contextul economic actual, caracterizat de turbulențe geopolitice și comerciale globale și de o perioadă de incertitudine pe piața europeană, la care se adaugă tranziția verde și digitală, impune luarea unor măsuri echilibrate care să asigure capacitatea de ajustare pentru companii, ținând seama totodată de impactul asupra securității angajaților (*flexicurity*).

În acest context, CES urmărește realizarea unui studiu dedicat analizării cadrului legal, economic și bugetar actual, a experiențelor recente și a modelelor europene relevante, în vederea analizării oportunității proiectării și implementării unui model funcțional de muncă cu timp redus compensată în

¹ Agerpres, 26-12-2020 -

https://agerpres.ro/economic/2020/12/26/retrospectiva-2020-de-la-somajul-tehnic-la-kurzarbeit-ministerul-muncii-a-derulat-masurile-de-sprijin--635020?utm_source=chatgpt.com

România, adaptat specificului pieței muncii și legislației generale în materie, capacității administrative și financiare, precum și nevoilor mediului economic și ale forței de muncă.

Obiectivul general:

Analizarea cadrului legal în vigoare, precum și a situației economice de pe piața muncii din România pentru evaluarea oportunității adoptării în legislația românească a modelului de politică publică vizat.

Obiective specifice:

- analiza cadrului legal în vigoare privind munca cu timp redus;
- analiza circumstanțelor economice din prezent prin cercetare cantitativă macro-economică;
- evaluarea eficienței schemei adoptate pe durata stării de urgență în România;
- evaluarea impactului unei astfel de măsuri asupra IMM-urilor (cat de utilizat[a fost aceasta în pandemie, dacă există apetit pentru accesare;
- analiza cadrului normativ european în materie;
- analiza modelelor de mecanisme de referință din alte state;
- evaluarea transferabilității mecanismelor în legislația internă;
- analiza barierelor administrative și financiare existente;
- identificarea surselor potențiale de finanțare a mecanismului;
- construirea unor modele funcționale privind mecanismul reducerii temporare și compensării salariale;
- explorarea unui set de scenarii sectoriale;

Întrebări de cercetare:

- În ce condiții este justificată activarea unui mecanism de muncă redus?
- Care sunt criteriile pe care ar trebui să le îndeplinească un mecanism de acest tip?
- Care sunt efectele asupra ocupării versus costurile bugetare?
- Care sunt posibilele surse de finanțare pentru o astfel de măsură?
- Implementarea unei astfel de măsuri ar conduce la creșterea impozitării?
- Ce model european este cel mai transferabil în context românesc?

Cadrul de referință din alte state

În UE

Germania & Austria – *Kurzarbeit*

Franța – *Activité Partielle* (fostul *chômage partiel*)

Belgia – sistem de șomaj temporar pentru motive economice

Olanda – scheme de subvenționare a salariilor și reducerea timpului de lucru

Italia – *Cassa Integrazione Guadagni* (CIG)

Spania – *ERTE* (*Expediente de Regulación Temporal de Empleo*)

Danemarca – scheme de partajare a costurilor salariale pentru evitarea concedierilor

Suedia – *Korttidsarbete* (*short-time work*)

Cehia – programul *Antivirus* și alte scheme de muncă redusă compensată

În afara UE

Canada – *Work-Sharing Program*

Japonia – *Employment Adjustment Subsidy* (unul dintre cele mai vechi și extinse sisteme de acest tip)

Australia – *JobKeeper*

Structura orientativă a studiului

1. Rezumat executiv

2. Introducere și metodologie

- Contextul economic și social al studiului;
- Obiectivele și întrebările de cercetare;
- Metodologia utilizată;
- Sursele de date și limitele cercetării;

SECȚIUNEA 1 – Analiza contextului actual

3. Analiza contextului economic și a pieței muncii din România

- ☐ Evoluția ocupării și a șomajului;
 - ☐ Vulnerabilități sectoriale și regionale;
 - ☐ Impactul crizelor economice și geopolitice recente asupra ocupării și asupra productivității;
 - ☐ Identificarea sectoarelor economice cu risc ridicat de reducere temporară a activității;
 - ☐ Evaluarea accesibilității acestor măsuri de către IMM-uri;
- Chestionarele aferente cercetării cantitative vor fi aplicate pe un număr de angajați, angajatori, parteneri sociali;

4. Analiza cadrului legal și instituțional din România

- ☐ Reglementările actuale privind relațiile de muncă și reducerea timpului de lucru;
- ☐ Analiza mecanismelor utilizate în perioada pandemiei (Kurzarbeit, șomaj tehnic și alte măsuri similare);
- ☐ Evaluarea eficienței și limitărilor cadrului normativ existent;
- ☐ Compatibilitatea cu legislația națională în domeniul muncii, protecției sociale, finanțelor publice și ajutorului de stat;
- ☐ Capacitatea instituțională necesară pentru administrarea unui astfel de mecanism;

5. Analiza comparativă a modelelor internaționale

5.1. Modele europene – analiza a cel puțin 3 state europene

5.2. Exemple relevante din afara Europei – analiza a cel puțin 1 stat din afara UE

5.3. Analiză comparativă care să urmărească elemente de tipul:

- condiții de declanșare a schemei;
- condiții de eligibilitate pentru angajatori;
- nivelul și durata sprijinului;
- mecanisme de finanțare;
- instituții responsabile cu implementarea și controlul, cu scopul prevenirii abuzurilor;
- rezultate și impact asupra ocupării;
- implicarea organizațiilor sindicale
- puncte vulnerabile pentru cele 3 părți (angajat, angajator și stat)

SECȚIUNEA 2 – Propuneri de politici publice

6. Opțiuni de politică publică – parametri unui regim

- Principii de funcționare;
- Condiții de activare și încetare;
- Beneficiari eligibili;

- Formula de compensare salarială; durata și flexibilitatea măsurilor;
- Mecanisme de control și prevenire a abuzurilor;
- Rolul instituțiilor implicate;
- Flux operațional și administrativ;
- Valori parametrice indicative (procent compensare, durată maximă, etc.)

7. Surse de finanțare și sustenabilitate financiară – alternative

- Bugetul de stat;
- Bugetul asigurărilor pentru șomaj;
- Fonduri europene și mecanisme europene relevante;
- Contribuții ale angajatorilor;
- Mecanisme mixte de finanțare;
- Estimarea costurilor bugetare în diferite scenarii economice;
- Analiza sustenabilității pe termen mediu și lung;

8. Scenarii de implementare – conturarea unui model funcțional

- Scenariul minimal;
- Scenariul intermediar;
- Scenariul extins;
- Avantaje și dezavantaje pentru fiecare opțiune;
- Analiza impactului estimat și a sustenabilității fiecărei variante;

SECȚIUNEA 3 – Concluzii

9. Evaluarea oportunității implementării unui mecanism de muncă cu timp redus în România

- Analiza beneficiilor economice și sociale;
- Analiza costurilor și a riscurilor;
- Impactul asupra angajaților, angajatorilor și bugetului public;
- Identificarea nivelului (național/sectorial/regional) și a situațiilor în care mecanismul ar fi justificat;

10. Concluzii și recomandări

- Concluzii generale;
- Recomandări legislative;
- Recomandări instituționale;
- Recomandări bugetare
- Recomandări privind implementarea etapizată și monitorizarea mecanismului;

Metodologie

Studiul va pleca de la situația economică din prezent, examinând eventuale oportunități de intervenții legislative și de politici publice prin raportare la spațiul oferit de cadrul normativ internațional și european. Acesta se va baza pe surse de date concrete (INS, Eurostat, ANOFM, etc.) pentru a estima impactul bugetar și a identifica sectoarele vulnerabile.

Astfel, echipa de cercetare formată din experți va ține cont de următoarele elemente necesare:

- I. Definirea cadrului de analiză, setarea conceptului de cercetare, delimitarea obiectului de studiu, a întrebărilor cheie la care studiul urmărește să răspundă și a scopului eventualei intervenții de politică publică.

- II. Cercetare calitativă și cantitativă, atât sub formă de *desk research* din date disponibile public, cât și cercetare de teren, prin chestionare și/sau interviuri cu reprezentanți ai autorităților, ai partenerilor sociali și experți, pentru a identifica necesități, percepții, riscuri și condiții de acceptabilitate.
- III. Analiza cadrului legislativ și instituțional din România, incluzând legislația muncii, schemele de sprijin existente și rolul instituțiilor implicate în implementare și control.
- IV. Analiză comparativă a unor modele relevante, cu accent pe arhitectura instituțională, mecanismele de finanțare, durata și flexibilitatea măsurilor, precum și lecțiile învățate în perioade de criză și tranziție.
- V. Evaluarea impactului economic și social potențial, inclusiv estimarea costurilor bugetare ale unei eventuale scheme, a efectelor asupra ocupării forței de muncă și a competitivității firmelor, utilizând scenarii diferențiate pe sectoare și dimensiuni de întreprinderi.
- VI. Realizarea unor simulări sau scenarii pentru a înțelege efectele aplicării mecanismului asupra economiei și industriei românești.

Rezultatele obținute vor fi triangulate pentru a asigura coerența concluziilor. Pe această bază, vor fi prezentate variante, cu avantaje/riscuri și condiții de aplicare privind designul unui model de muncă cu timp redus, inclusiv opțiuni legislative, mecanisme de implementare, criterii de activare și indicatori de monitorizare.

Livrabile

- ☐ un rezumat executiv
- ☐ un raport principal de analiză
- ☐ o fișă de politică publică cu opțiuni alternative de implementare
- ☐ un set de indicatori de monitorizare
- ☐ (după caz) propuneri de modificări legislative

Livrabilele enumerate vor face parte dintr-un singur document, la care se va adăuga un *policy brief* sintetic al întregului raport (2-3 pagini).

Structura echipei de cercetare (experți)

- 1) Expert politici publice – coordonator cercetare**
- 2) Expert economic & fiscal
- 3) Expert juridic / legislația muncii

Calendarul de execuție

- 22.06.2026 - 03.07.2026 – Publicare anunț de selecție experți
- 06.07.2026 – 10.07.2026 – Selecție experți / atribuire & semnare contract + Kick-off meeting: definire parametri cu echipa de experți
- 13.07.2026 – 25.09.2026 – Derularea cercetării și elaborarea livrabilor
- 28.09.2026 – 02.10.2026 – Analiză și feedback în comisie
- 05.10.2026 – 09.10.2026 – Implementare feedback Comisie - echipa de experți
- 12.10.2026 – 16.10.2026 – Analiză de către Plen
- 19.10.2026 – 23.10.2026 - Implementare feedback Plen - echipa de experți

- 26.10.2026 – 30.10.2026 - Aprobare de către Plen